

"Enakopravnost"

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

IZHAJA VSAK DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV.

Owned and Published by:
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Corporation — 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:

By Carrier	1 year \$5.50.	6 mo. \$3.00.	3 mo. \$2.00.
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail	1 year \$6.00.	6 mo. \$3.50	3 mo. \$2.00.
United States	1 year \$4.50.	6 mo. \$2.25.	3 mo. \$1.50.
Europe and Canada	1 year \$7.50.	6 mo. \$4.00.	

POSAMEZNA STEVILO 3. SINGLE COPY 3c.

Lastue in izdaja za

Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba.

6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.

Za vsebino celovit ne odgovorno ne uredništvo, ne upravnštvo.

CLEVELAND, O., TOREK (TUESDAY) SEPT. 26th, 1922.

104

COXOV GOVOR.

Preteklo soboto je govoril v Clevelandu bivši demokratični predsedniški kandidat, James M. Cox. Splošno se smatra, da je bil njegov govor naštudiran s posebnim namenom, da se namreč pripravi tla za prihodnjo predsedniško volilno kampanjo.

Jedro Coxovega govora je bilo, da je Amerika vzrok obstoječega zamotanega položaja v Evropi, ker ni odobrila verzaljskega miru in ker ni hotela stopiti v Ligo narodov.

Coxovi argumenti morda zgledajo na površju še nekako preprtičljivi, ne pa, če jih nekoliko od bliže ogledate.

Kar Cox faktično pravi, je to, da bi Amerika morala pomagati imperijalističnim zavezniškim prvakom pri vsljevanju nemogčega verzaljskega miru ter tako pospešiti dohod neizogibnega izbruha sovražnih sil, ki so bile poročene na takozvani "mirovni" konferenci.

Gospod Cox se tako moti, ako misli, da bi bila potrditev imperijalističnega miru od strani ameriškega kongresa Evropi prinesla kaj trajnemu miru podobnega.

Vsek pameten človek sicer priznava, da je vdeležba Amerike v svetovni politiki absolutno potrebna za stabilizacijo svetovnih ekonomskih razmer, ki so obenem neizogljivo vezane s socijalnimi in političnimi razmerami.

Toda gospod Cox je tako slab psiholog, če misli, da se mu bo posrečilo ameriško ljudstvo prepričati, da bo Amerika rešila svet pred plomom, če odobri roparsko politiko zavezniških, ki se zrcali v verzaljski pogodbi in paketu takozvane Lige narodov.

Ako Amerika ni zmožna v svetovno politiko zanesti zdravega življenja in jasnih idealov, tedaj je pač bolje za svet in tudi za Ameriko, da voz svetovne politike pusti pri miru.

James M. Cox je za vse to slep. V tem pa je tudi vzrok, da bodo njegovi apeli za ameriško vdeležbo v svetovni politiki padli na gluha ušesa. Wilsonov polom v Parizu je zadal temu gibanju usodečni udarec.

Nikakih "prvih papirjev" pred volitvami.

New York (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.) V zmislu za volitvami. Ker se bodo volitve kontra za naturalizacijo inozemcev vršile dne 7. novembra, sodišča ne izdajejo "prvi papirji" te ne sprejemajo od 7. oktobra do

Železnica Kočevje-Vrbovsko.

V soboto in nedeljo se je vršil prvi ogled krajev, po katerih bi šla nova železnica. Iz lastne inicijative pa je ljudstvo izpremenilo ogled v velikansko manifestacijo za one, ki so progo dosegli, to je za poslane SKS in zlasti za ministra Puclja. Volja ljudstva je bila tako enotna, da so se moralni manifestacije udeležili vsi, pa magari da so sovražili SKS, pa magari da so, otovali od klerikalnih klevet, imeli najslabše mnenje o ministru Puclju. Vse se je moralno udeležiti manifestacije, in kdor bi se je ne, bi za večno odigral. Tako je bilo mogoče, da so tako osvraženega Puclja pozdravljali župniki, tako je bilo mogoče, da je bili celo na vratih župnišča slavolok v čast ministru Puclju in da je pod slavolokom pričakoval ministra župnik in ga pozdravil. Največji polom klerikalne hujške politike so bile sobotne in nedeljske manifestacije v Poljanški dolini in jasen dokaz, da narod druži le tisti, ki zanj gospodarsko dela, ki se ne prepira zaradi črk, temveč ki skrbi v prvi vrsti za gospodarski povzdig delze.

Sobotne in nedeljske manifestacije pa so pokazale tudi, da so imeli poslanci SKS stranke nad vse srečno roko, da so se zavzeli ravno za Klodič-Hrovat-Kavčičev progo in proti Musilovi progi je na vsak način ta, da gre Musilova proga po neobljudenih krajih, skupna proga slovenskih inženirjev pa po oblikovani Poljanski dolini, ki je bogata na narančnih zekladih in ki se more gospodarsko razviti le potom že lete.

V isti dobi se ne smejo tudi vršiti nikaka končna zaslivanja pred sodiščem za podelitev ameriškega državljanstva.

Ker raditega ni v tej dobi običajnega navala na sodišča in naturalizacijske urade radi državljanških papirjev, priporoča se onim, ki se potegujejo za ameriško državljanstvo, naj vporabi jo to ugodno priliko za vložitev prošnje za državljanstvo in za poravnjanje drugih zadev pri naturalizacijskih oblastih. Bodo tedaj mnogo hitreje postreženi, kakor navadno.

Krili v skalnatih steni neke vrste plitvo jamo ali pravzaprav obširno duplino, kjer je bilo dovolj prostora za vse ljudi in so v slučaju velikega deževja zamogli biti pod streho. Tudi za velblode je bilo dovolj pripravnega prostora na majhni višini pred duplino. Beduin in oba Sudanca so jim odvzeli bremena in sedla, da bi se zamogli dobro odpočiti. Hamis, sin Hadigijev, je pa med tem pričel sekati trnjevno grmovje na ogenj. Velike, posamezne kaplje so padale neprestanci, prava ploha se je pa vlijaše, ko so se ljudje že bili položili k nočnemu počitku. Od začetka je bilo v curkih, potem kakor bi vlivali iz kangle, slednjie je pa bilo, kakor da bi se cele reke vlike iz nevidnih oblakov na zemljo. Tako deževje, ki se zgodil enkrat za nekaj let, dvigne celo pozimi vodno v kanalih in v Nelu, v Adenu na napolni ogromne vodnjake, brez katerih bi mesto niti ne moglo obstajati. Stanko ni nikdar v življenju videl nič podobnega. Na dan struge je pričel šumeti potok, vhod v duplino so zakrili vodni curki, kakor s preprogo, načrtov je bilo slišati samo pljuskanje in šumjenje. Velblodi so stali na višini in pliča jih je zamogla samo skopati, vendor so Arabci neprenehoma pogledovali, če ni zanje kakšne nevarnosti. Ljudem je bilo pa prijetno sedeti v od dežja zavarovani jami, prijasnem plamenu gorečega grmečevja, ki še ni bilo namčeno. Veselje je odsevalo na obrazih. Idris, ki je takoj po prihodu razvezal Stanku roke, da bi mogel jesti, se je sedaj obrnil k njemu in mu rekel zaničljivo:

"Mahdi je močnejši, kot vsi beli čarowniki. On je pomiril huragan in postal dežja."

Stanko ni nič odgovoril, ker je bil zapolen z Nejko, ki je komaj še ostala živa. Najprej je otesel prah iz njenih laš, potem je rekel stari Dinah, naj razveže reči, katere je vzela s sabo za otroka iz Fayuma, misleč, da gresta k očetoma, vzel brisačo, namečil jo v vodo in obrnil ž ujo deklki obraz in oči. Dinah ni mogla te storiti, ker je videla samo na eno oko in še na to slabo, sedaj pa med viharjem je oslepela skoraj popol-

sa Musilova proga, gospodarsko in znani kočevski pragozdi so tu odrešenje vsemu ljudstvu pa v bližini. Pridemo nato do naj-Klodič-Hrovat-Kavčičeva. Kljub višje točke, do Vidma. V Brezovici je bila vendarle velika nevarnost, da zmaga Musilova proga, kajti revni Kočevci in Poljanči niso imeli niti denarja, niti prijateljev in s spretnim manevrom so dosegli Musilovci, da so se izrekli za Musilovo progo že skoraj vsi merodajni krogci. Gospodarsko propagandno Poljančev in Kočevcev je bilo skorajda začetano. Tedaj je pričel s svojim pldonosnim delom g. Lovšin in takoj so mu priskočili na nomen slovenski inženirji in po dolgih in strokovnjaških debatih smo dobili Klodič-Hrovat-Kavčičeve skupno progo. Stal si je nasproti projekt proti projektu. Enega je izdelal Nemec, drugega najboljši slovenski strokovnjaki, med njimi graditelji Turške in Bohinjske železnice. Enega so zahtevali maloštevilni borati, drugega bedno ljudstvo.

Brez vsega je kot prva in kot edina stranka stopila SKS takoj na stran ljudstva in prodrla s sprago tako hitro, kakor niso pričakovali niti Poljanci sami. Za življensko stvar naroda je šlo in zato je narod poznal ves potek boja in zato ta ganljiva narodova hvaljenost, ki je planila na dan ravno v sobotnih in nedeljskih manifestacijah. Ne da se popisati, s kako ljubezno, s kakim potratnim razkošjem je sprejelo ljudstvo ministra Puclja. Od Kočevja do Severina ni bilo hiše, ki ne bi imela zastave in ki ne bi bila okrašena. Kjer pa je bilo le nekaj hiš, tam je bil že postavljen slavolok. Stara pregovorna slovenska gostoljubnost je povsod zopet zavladala in ljudje so tekmovali med seboj, kdo da bo lepše sprejel one, kateri je hotel biti hvaljen. Samo ena misel, sem, ena volja je vladala v sredih vseh in zopet enkrat smodživali to čudo, da smo imeli pred seboj emoten in složen narod. Naj podamno kratek opis mestnic.

V Moziju, občini, ki šteje do 2000 prebivalcev, sta pozdravili ministra Puclja župan Leckner in župnik Ercker. Mozelj bo pravostaja na progi Kočevje-Vrbovsko. V Rajndolu je pozdravil gosp. predstojnik Weiss. Druga postaja na progi bo Knežja lipa, ki ima sploh sijajne razvojne možnosti. Posestnik Koffler je pokazal rudo s svojega posestva, ki ma 35 odstotkov železa in 35 odstotkov bakra. V bližini so dalej velika ležišča premoga. Kraj je dalje silno bogat na gozdovih

Mineralki v skalnatih steni neke vrste plitvo jamo ali pravzaprav obširno duplino, kjer je bilo dovolj prostora za vse ljudi in so v slučaju velikega deževja zamogli biti pod streho. Tudi za velblode je bilo dovolj pripravnega prostora na majhni višini pred duplino. Beduin in oba Sudanca so jim odvzeli bremena in sedla, da bi se zamogli dobro odpočiti. Hamis, sin Hadigijev, je pa med tem pričel sekati trnjevno grmovje na ogenj. Velike, posamezne kaplje so padale neprestanci, prava ploha se je pa vlijaše, ko so se ljudje že bili položili k nočnemu počitku. Od začetka je bilo v curkih, potem kakor bi vlivali iz kangle, slednjie je pa bilo, kakor da bi se cele reke vlike iz nevidnih oblakov na zemljo. Tako deževje, ki se zgodil enkrat za nekaj let, dvigne celo pozimi vodno v kanalih in v Nelu, v Adenu na napolni ogromne vodnjake, brez katerih bi mesto niti ne moglo obstajati. Stanko ni nikdar v življenju videl nič podobnega. Na dan struge je pričel šumeti potok, vhod v duplino so zakrili vodni curki, kakor s preprogo, načrtov je bilo slišati samo pljuskanje in šumjenje. Velblodi so stali na višini in pliča jih je zamogla samo skopati, vendor so Arabci neprenehoma pogledovali, če ni zanje kakšne nevarnosti. Ljudem je bilo pa prijetno sedeti v od dežja zavarovani jami, prijasnem plamenu gorečega grmečevja, ki še ni bilo namčeno. Veselje je odsevalo na obrazih. Idris, ki je takoj po prihodu razvezal Stanku roke, da bi mogel jesti, se je sedaj obrnil k njemu in mu rekel zaničljivo:

"Mahdi je močnejši, kot vsi beli čarowniki. On je pomiril huragan in postal dežja."

Stanco ni nič odgovoril, ker je bil zapolen z Nejko, ki je komaj še ostala živa. Najprej je otesel prah iz njenih laš, potem je rekel stari Dinah, naj razveže reči, katere je vzela s sabo za otroka iz Fayuma, misleč, da gresta k očetoma, vzel brisačo, namečil jo v vodo in obrnil ž ujo deklki obraz in oči. Dinah ni mogla te storiti, ker je videla samo na eno oko in še na to slabo, sedaj pa med viharjem je oslepela skoraj popol-

nu družine. Pomoč mora biti potrebna za pravilno vzgojo otroka doma. Mati mora dokazati, da siromaštvo ni posledica nemarnosti, ne premišljeno ali druge njene krivde.

Hišni: Mati mora biti sposobna za vzgajanje otroka in otrok mora živeti skupaj z njo. Domički krog mora biti tak, da se otrok utegne tam razviti v dober značaj. Sodišče ima pravico zahtevati od matere, da se nauči angleški in ga govoriti doma.

Delo izven hiše: Ako sudišče ali County Commissioners smatrajo, da je to v korist družini, morejo zahtevati, da naj žena dela določeno število ur na teden izven hiše.

Nastanjenost: Mati mora stavljati že dve leti v dotični County in dve leti v državi. Starost otroka: pod 14 let. Podpora: Za enega otroka \$3.50 na teden (City Commissioners morajo povišati podporo za starost otroka). Trajanje: Board of Children's Guardians more ustaviti zmanjšati podporo vsak

podporo imajo, katerih može v katerih sprostih državah ali feodalnem zavodu.

Pogoji: Mati mora biti sposobna za hravstveno, umno in živilje življenje mora biti pravljeno.

Nastanjenost: Mati mora stavljati že dve leti v mestu. Starost otroka: pod 14 let. Podpora: Za enega otroka \$3.50 na teden (City Commissioners morajo povišati podporo za starost otroka). Trajanje: Board of Children's Guardians more ustaviti zmanjšati podporo vsak

uprava: Podporo izdaja Board of Children's Guardians, kadar ga uradniki preiskejo vsak čas in ponovno vzgojo otroka.

Sredstva: Iz mestnih skladov. Država razun razumna mesta v Jackson County. Pravico podporo po prvem letu in jo podporo imajo materje, katerih može se zmanjšati. Podpora prestane, ko otrok doraste do dobe, ko more dobiti spriceno za delo.

Uprava: Podpora izdaja Juvenile Court. Zastopnik istega ali člančan County Board of Child Welfare mora preiskati vsak čas in ponovno vzgojo otroka.

Pogoji: Pomoč mora biti potrebna, da se otrok obvaruje pred zanemarjenjem in se spomnil tudi tistih, ki so pripomogli do presnicanja.

Sredstva: Iz County in državnih skladov.

Missouri — Jackson County: Pravico do podporo imajo matere: vdove, katerih može se nahajajo v zaporu; katerih može so v državni norišnici.

Pogoji: Pomoč mora biti potrebna, da se otrok obvaruje pred zanemarjenjem in da se materi omogoči, da ostane doma. Ako ni druge družine, ki bi skrbela za otroka. — Mati mora biti imenovana za natančno ali poverljivo.

Starost otroka: Pod 14 let. Podpora: Za enega otroka \$10 na mesec; za vsakega nadaljnega otroka po \$5 na mesec.

Trajanje: Juvenile Court more ustaviti ali zmanjšati podporo vsak čas.

Uprava: Podporo izdaja Juvenile Court, dokler se ne zmanjša podpora.

Sredstva: Iz County skladov.

Mesto St. Louis. Pravico do trdrega spanja. Pokazalo se je, da je voda, ki nabrala v razpolknih na vrhu skale, prizadela kapljijo za kapljijo skozi neke špranje v obliku dečka, ki začela slednjič kapati na glavo. Deček je vodil v obliko in se je nekaj časa boril z zaspancem, ter je dosegel spoznati, kje je in kaj se z njim godi.

Kmalu se mu je vrnila samozavest. "Aha!" pomisli je. "Včeraj je bil huragan, sva pa uropana, to je pa jama, kamor smo se pred dežjem."

In pričel se je razgledavati. Najprej je začuden zapazil, da je dej prenehjal in da je popolnoma temno, ker jo razsvetljuje meseč. Po blizu zahoda in visi

